

«Srdce rozumného sa zháňa za vedomosťou, lež ústa pochábl'ov sa vyžívajú v bláznovstve. [...] Bláznovstvo je nerozumnému človekovi potechou, rozvážny muž však mieri rovno. Vychodia nazmar plány, keď niet porady, daria sa však tam, kde je veľa poradcov. [...] Výchovou k múdrosti je bázeň pred Pánom, pred slávou je však pokora» (Prís 15,14.21-22.33).

Rozvážnosť

12. katechéza o nerestiach a cnostiach

Drahí bratia a sestry, dobré ráno!

Teraz si vypočujeme dnešnú katechézu, opäť na tému nerestí a cností. Poprosil som Mons. Giroliho [zo Štátneho sekretariátu], aby ju prečítal, pretože ja ešte nemôžem. Ďakujem.

Dnešnú katechézu venujeme cnosti *rozvážnosti*. Spolu so spravodlivosťou, mravnou silou a miernosťou tvorí tzv. Kardinalne (hlavné) čnosti, ktoré nie sú exkluzívnou výsadou kresťanov, ale patria do dedičstva starovekej múdrosti, najmä gréckych filozofov. Preto jednou z najzaujímavejších tém v diele stretnutia a inkulturácie bola práve téma cností.

V stredovekých spisoch nie je prezentácia cností jednoduchým zoznamom pozitívnych vlastností duše. Vychádzajúc z klasických autorov vo svetle kresťanského zjavenia si teológovia predstavovali sedmičku cností - tri teologálne a štyri kardinálne - ako akýsi živý organizmus, v ktorom zaberá každá cnosť svoj harmonický priestor. Existujú základné cnosti a doplňujúce (vedľajšie) cnosti, ako piliere, stĺpy a ich hlavice. Tu azda nič nedokáže tak ako architektúra stredovekej katedrály obnoviť predstavu o harmónii, ktorá existuje v človeku, a o jeho neustálom pnutí smerom k dobru.

Začnime teda rozvážnosťou. Nie je to cnosť ustráchaného človeka, ktorý vždy váha, čo má urobiť. Nie, to je nesprávna interpretácia. Nie je to ani len obozretnosť, opatrnosť. Priznať prvenstvo rozvážnosti znamená, že konanie človeka je v rukách jeho *rozumu a slobody*. Rozvážny človek je tvorivý: uvažuje, hodnotí, snaží sa pochopiť zložitú skutočnosť a nenechá sa premôcť emóciami, lenivosťou, tlakom či ilúziami.

Vo svete, v ktorom dominuje zovňajšok, povrchné myšlienky a banalita či už dobra a či zla, si prastará lekcija rozvážnosti zaslúži, aby sme ju znovu získali.

Svätý Tomáš ju v nadväznosti na Aristotela nazval „*recta ratio agibilium*“. Je to schopnosť riadiť konanie s cieľom nasmerovať ho k dobru; preto sa nazýva aj „kočišom cností“. Rozvážny je ten človek, ktorý si dokáže vybrať: život, pokiaľ zostáva v knihách, je vždy ľahký, avšak uprostred vetrov a vln každodenného života je to niečo celkom iné, často sme neistí a nevieme, ktorou cestou sa vydať. Ten, kto je rozvážny, si nevyberá náhodne: predovšetkým vie, čo chce, potom uvažuje o situáciách, nechá si poradiť a so širokým pohľadom a vnútornou slobodou si vyberie, ktorou cestou sa vydá. Nie je povedané, že sa nemôže dopustiť omylu - napokon stále sme len ľudia -, avšak aspoň sa vyhne veľkým vybočeniam. Žiaľ, v každom prostredí sa nájdu

takí, ktorí majú tendenciu odstrániť problémy povrchnými vtipmi alebo vždy vyvolávať polemiku. Rozvážnosť je naopak vlastnosť toho, kto je povolaný viesť či vládnuť: vie, že spravovať je ťažké, že existuje veľa uhlov pohľadu a treba sa ich snažiť zosúladiť, že treba robiť dobro nie len pre niektorých, ale pre všetkých.

Rozvážnosť tiež učí, že, ako sa hovorí, „dokonalé je nepriateľom dobrého“. Prílišná horlivosť totiž môže v niektorých situáciách spôsobiť katastrofy: môže zničiť stavbu, ktorá by si vyžadovala postupnosť; môže vyvolať konflikty a nedorozumenia; môže dokonca rozpútať násilie.

Rozvážny človek si vie zachovať *spomienku na minulosť* nie preto, že by sa bál budúcnosti, ale preto, že vie, že tradícia je dedičstvom múdrosti. Život pozostáva z neustáleho prelínania sa starých a nových vecí a nie je dobré si vždy myslieť, že svet sa začína od nás, že problémy musíme riešiť od nuly. A rozvážny človek je aj *prezieravý*. Keď sa raz rozhodneme pre cieľ, ku ktorému máme smerovať, treba si zaobstaráť všetky prostriedky na jeho dosiahnutie.

K výchove k rozvážnosti nám pomáhajú mnohé úryvky z evanjelia. Napríklad: rozvážny je ten, kto si stavia dom na skale, a nerozvážny je človek, kto si ho stavia na piesku (porov. Mt 7, 24 - 27). Múdre sú družičky, ktoré si nesú olej pre svoje lampy, a nerozumné sú tie, ktoré tak nekonajú (porov. Mt 25, 1 - 13). Kresťanský život je spojením jednoduchosti a prešibanosti. Ježiš, pripravujúc svojich učeníkov na misiu, odporúča: «Hľa, posielam vás ako ovce medzi vlkov; buďte teda opatrní ako hady a jednoduchí ako holubice» (Mt 10, 16). Akoby tým chcel povedať, že Boh chce, aby sme boli nielen svätí, ale aby sme boli aj *rozumní svätí*, pretože bez rozvážnosti je len krôčik k tomu, aby sme si pomýlili cestu!

Zdroj: <https://www.vaticannews.va/sk/papez/news/2024-03/katechezy-o-nerestiach-a-cnostiach-12-rozvaznost.html>